นิตยสารอาซานผู้บุกเบิกสื่อสมัยใหม่ของปาตานี

อัฮหมัด ลาดีฟ อดีตนักเขียนและกองบก.นิตยสารอาซาน เขียน
สะรอนี ดือเระ บรรณาธิการโรงเรียนนักข่าวชายแดนใต้ (DSJ) แปล

ในช่วงเวลา40 ปีที่ผ่านมาแผ่นดินปาตานีได้ผลิตงานเขียนมากมายในภาษามาลายูโดยเฉพาะอย่างยิ่งหนังสือด้านศาสนาอิสลามแต่กลับมีเพียงน้อยนิดที่เป็นผลผลิตในรูปลักษณ์ของนิตยสารหรือหนังสือพิมพ์ด้วยเหตุนี้ข้อมูลข่าวสารที่แพร่กระจายในสังคมมลายูปาตานีมีลักษณะเป็นเสียงกระซิบหรือเป็นข่าวลือที่แพร่กระจายออกจากร้านน้ำชาหนึ่งสู่ร้านน้ำชาอีกแห่งหนึ่งซึ่งไม่สามารถเสาะหาต้นตอของข่าวสารนั้นได้

สิ่งนั้นทำให้ข้าพเจ้ารำลึกถึงสื่อสิ่งพิมพ์ฉบับหนึ่งที่พิมพ์ด้วยภาษาไทยและภาษามลายูชื่อ *Utusan Selatan* ซึ่งเป็นสื่อสิ่งพิมพ์ที่เกิดขึ้นเมื่อกว่าครึ่งศตวรรษที่แล้วหนังสือพิมพ์ฉบับนี้เป็นสื่อของรัฐที่นำเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับประกาศของทางราชการซึ่งกลับกลายเป็นว่าข้อมูลข่าวสารของสื่อสิ่งพิมพ์ฉบับนี้ไม่ได้นำเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับเหตุการณ์หรือวิถีชีวิตของคนในสังคมแต่อย่างใดสื่อในลักษณะนี้เป็นเรื่องของการโฆษณาประชาสัมพันธ์ที่มีเป้าหมายเพื่อการโฆษณาชวนเชื่อเสียมากกว่า หาใช่การนำเสนอข่าวสารอย่างแท้จริงไม่

ในช่วงเวลาอันมืดมนนี่เองที่นิตยสาร “*อาซาน*” ได้ก่อตัวขึ้นในช่วงต้นทศวรรษที่ 1970 ซึ่งขณะนั้นข้าพเจ้าสอนภาษามลายูอยู่ที่ปอเนาะบาลอบ้านโต๊ะตีเตและได้มีส่วนในการก่อกำเนิดนิตยสารฉบับนี้คนที่ชักชวนข้าพเจ้าและร่วมกันก่อร่างขึ้นมาก็คืออิสมาแอลลุตฟี (ปัจจุบันเป็นอธิการบดีวิทยาลัยอิสลามยะลา) และอัฮหมัดอามัน (ม่วงหวาน) ที่เป็นผู้ประพันธ์หนังสือสุภาษิตมลายูนาม *Anak kunci Bahasa*

ในบรรดานักเขียนของ*นิตยาสารอาซาน*บางส่วนคือ อุซตาดอุบัยดีละห์มัฮมูด(ปอเนาะพ่อมิ่ง) วันอาซีซีอับดุลซามัด(ทุ่งยางแดง) อับดุลเราะมานตาแห(ดูวา) บัหเรนฮัซซัน(บาโง) และหลังจากอิสมาแอลลุตฟีและอุบัยดิลละห์ได้เดินทางไปศึกษาต่อที่มาดีนะห์*นิตยสารอาซาน*ก็ตกอยู่ภายใต้การนำของซาการียาอับซอรี(เปาะยาปาแดรู) รายชื่ออื่นๆที่ข้าพเจ้ายังพอจำได้คืออุซตาดอาดัม ยูโซฟ(นาประดู่) อุสตาดอัหหมัดอับดุลกาเดร์ ลีดง(โรงเรียนธรรมวิทยา)

ไม่ว่าจะอยู่ภายใต้การนำของอิสมาแอลลุตฟี หรือซาการียา อันซอรี*นิตยสารอาซาน*ก็ยังนับเป็นสนามแห่งอุดมการณ์มากกว่าแหล่งเลี้ยงชีพซึ่งนับเป็นเรื่องยากที่จะปลูกฝังให้สังคมปาตานีเข้าถึงจิตวิญญาณของภาษามลายูที่เราทำได้ก็เพียงเจตนาเพื่อการเผยแพร่เท่านั้นพวกเราทำงานโดยไม่มีสำนักงานที่แน่นอนใช่โรงพิมพ์มิตรภาพเป็นที่อยู่ของการรับส่งไปรษณีย์สุดแสนจะลำบากในการจัดการให้งานเขียนสักชิ้นหนึ่งได้เข้าสู่กระบวนการพิมพ์ซึ่งในขณะนั้นไม่มีพวกเราสักคนที่มีพิมพ์ดีดภาษามาลายูอย่าว่าแต่คอมพิวเตอร์ดังเช่นสมัยนี้เลย

ที่ประชุมกองบรรณาธิการต้องย้ายสถานที่ตลอดเวลาพวกเราทำงานเป็นทีมไม่ว่าจะเป็นงานเขียนของทีมงานหรือข้อเขียนจากนักเขียนภายนอกจะต้องร่วมกันพิจารณาแก้ไขงานเขียนบางชิ้นที่อาจจำเป็นต้อง

เขียนขึ้นใหม่ทั้งหมดด้วยมือและยังต้องตรวจปรู๊ฟที่โรงพิมพ์อีกครั้งคนทำงานทุกคนไม่มีเงินตอบแทน ข้าพเจ้าไม่อาจจดจำได้ว่านิตยสารอาซานเคยจ่ายค่าเรื่องให้กับนักเขียนภายนอกหรือไม่อออย่างไรแต่ที่แน่นอนก็คือกองบรรณาธิการทุกคนไม่เคยได้รับค่าตอบแทนใดๆจากงานเขียนของตนเลย

ลองคิดดูว่าเป็นเรื่องที่ยากเย็นเพียงใดในการวางตลาดนิตยสารที่ตีพิมพ์เพียง 2,000 เล่มที่จะวางขายในสังคมที่ให้ความสำคัญกับการจับจ่ายอาหารการกินสำหรับปากท้องมากกว่าการซื้อหาอาหารสำหรับ “จิตใจ” ในสังคมที่ให้ความสนใจอ่านหนังสือเพียงน้อยนิด

ในสมัยนั้นเป็นเรื่องยากยิ่งนักที่จะหาพ่อค้านักธุรกิจซึ่งพร้อมจะลงโฆษณาและยิ่งเป็นนักธุรกิจมลายูด้วยแล้วก็ยิ่งน้อยมากขณะที่ในความเป็นจริงการอยู่รอดของสื่อมวลชนไม่ว่าจะเป็นสื่ออิเล็กทรอนิกส์หรือสื่อสิ่งพิมพ์ในปัจจุบันเองต่างก็ดำรงอยู่ได้ด้วยช่องทางการหาโฆษณา

นับเป็นความโชคดีที่ในช่วงที่*นิตยสารอาซาน*อยู่ภายใต้การนำของเปาะยาปาแดรู พวกเราสามารถเดินเข้าออกโรงเรียนต่างๆเพื่อวางขายนิตยสารได้เพราะเปาะยามีรถยนต์(คันใหม่สีแดง) และลูกชายโต๊ะครูปาแดรูคนนี้แหละที่เป็นคนควักกระเป๋าของตัวเองเลี้ยงข้าวพวกเราในวันประชุมกองบก.และเวลาเดินสายวางตลาดหนังสือพวกเราเดินทางไปยังโรงเรียนต่างๆเพื่อจัดการเสวนาเรื่องความสำคัญของการศึกษาภาษามลายูแม้ว่าในบางครั้งจะไดรับการต้อนรับอย่างเย็นชาก็ตาม

ตัวข้าพเจ้าเองหรืออาจจะมีเพื่อนๆคนอื่นด้วยที่จำเป็นต้องขอเงินจากพ่อแม่สำหรับอาหารการกินหรือกระทั่งจ่ายค่ารถไปประชุมกองบก. แต่เพื่อที่จะทำการจัดจำหน่ายแล้วข้าพเจ้าเองเป็นคนหนึ่งที่ทุ่มเทนำนิตยสารขึ้นลงรถเมล์ส่งไปยังร้านค้าและโรงเรียนต่างๆ

ความจริงประการหนึ่งที่ไม่อาจปฏิเสธได้คือในโรงเรียน(ในขณะนั้น) เด็กนักเรียนที่อ่านหนังสืออื่นๆนอกจากหนังสือเรียนมีน้อยมากแม้กระทั่งครูเองก็มีจำนวนน้อยมากที่อ่านหนังสือภาษามลายูอักษรยาวีจากมาเลเซียเช่น *Kiblat, Dian, Pengasoh* และอื่นๆ

*นิตยสารอาซาน*นั้นได้มีนักวิจัยจำนวนหนึ่งเขียนถึงบทบาทการส่งเสริมการใช้ภาษามลายูในปาตานีซึ่งนอกจากจะเป็นผู้บุกเบิกสื่อภาษามลายูสมัยใหม่แล้วนิตยสารอาซานเป็นสื่อแรกๆสุดที่ใช้การนำเสนองานเขียนโดยใช้ภาษามลายูมาตรฐาน (Melayu Baku) ที่ปาตานีทั้งนี้เพื่อกระตุ้นสังคมโดยเฉพาะนักศึกษาให้มีความสนใจการเขียน*นิตยสารอาซาน*เคยจัดประกวดการเขียนบทกวีการมอบรางวัลผู้ชนะการประกวดจัดขึ้นที่ปอเนาะพ่อมิ่งในงาน Forum Persuratan Melayu ซึ่งตัวข้าพเจ้าเองก็เป็นคนหนึ่งที่นำเสนอผลงานเขียนในวันดังกล่าว

ปัจจุบันเมื่อคนมลายูและองค์กรธุรกิจของคนมลายูเพิ่มจำนวนมากขึ้น จนบางคนได้ชื่อว่าเป็นมหาเศรษฐีแต่กระนั้นก็ยังไม่เห็นว่าสื่อมวลชนปาตานีจะมีความก้าวหน้าอย่างที่ควรจะเป็นแม้จะมีนิตยสารรายเดือนหลายๆฉบับเกิดขึ้นแต่ก็มีชีวิตอยู่ไม่นานข้าพเจ้าและเพื่อนๆเคยผลิตนิตยสารรายเดือนชื่อ Risalah Masjid เมื่อกว่า 20 ปีมาแล้วโดยเป็นการตีพิมพ์ภายใต้สำนักงานคณะกรรมการอิสลามประจำจังหวัดนราธิวาสแต่ก็มีชีวิตอยู่ไม่นาน

ในช่วงเวลาใกล้เคียงกับ*นิตยสารอาซาน*ราวต้นทศวรรษที่ 1970 ที่ปาตานีมีนิตยสาร *Aman* ที่ผลิตโดยฮุซเซน ยูซุฟ (ยะรัง) นิตยสารภาษามาลายูที่มีเนื้อหาหลากหลายเล่มนี้ก็มีอายุสั้นอย่างไรก็ตามสำนักงานคณะกรรมการอิสลามประจำจังหวัดปัตตานีคงจะสามารถภูมิใจได้ว่านิตยสาร *Fajar* ที่ผลิตโดยคณะกรรมการอิสลามปัตตานีนั้นก็มีอายุยืนนาน

แน่นอนว่านักเลงภาษาทุกคนย่อมคาดหวังว่าต้องการให้ภาษาที่ตนเองต่อสู้ปลุกฝังเจริญก้าวหน้าเช่นเดียวกับภาษาที่พัฒนาแล้วเช่นเดียวกัน นักสู้ภาษามลายูปาตานีเมื่อได้รับรู้ว่าผู้ที่เกี่ยวข้องได้ริเริ่มการจัดสัมมนาเพื่อการยกระดับภาษามลายูในอาเซียนที่จัดขึ้นที่ปัตตานีเมื่อวันที่ 13-14 ตุลาคม 2012 ที่ผ่านมาและทราบว่ามีผู้เข้าร่วมเป็นจำนวนมากแต่ก็ยังคงมีคำถามที่ค้างคาว่าเมื่อการสัมมนาจบลงภาษามลายูปาตานีได้รับการยกระดับขึ้นมาเพียงใด

ได้ยินว่าจะมีโทรทัศน์และวิทยุภาษามาลายู 24 ชั่วโมงในจังหวัดชายแดนภาคใต้ข้าพเจ้าก็รู้สึกปิติยินดีและคาดหวังว่าด้วยสื่ออิเล็กโทรนิคเหล่านี้ภาษามลายูปาตานีจะยิ่งพัฒนาดีขึ้นแน่นอนว่าต้องมีเงื่อนไขด้วยว่าทุกภาคส่วนต้องมีพันธกิจที่จะต้องยกระดับภาษามาลายูให้สูงขึ้นแม้ว่าจะให้ความสำคัญกับภาษามลายูถิ่นแต่ก็ขอให้ภาษามลายูมาตรฐาน (Melayu Baku) ได้รับการให้ความสำคัญในลำดับต้นๆเพราะเราไม่ต้องการเห็นภาษามลายูถิ่นปาตานีเดินย่ำอยู่กับที่ตลอดไป

ข้าพเจ้ารู้สึกหวั่นไหวเมื่อรับรู้ว่ามีเพื่อนๆที่นี่ทำโครงการโรงเรียนนักข่าวชายแดนใต้หรือ DSJ ที่กำลังทำงานอย่างแข็งขันสำหรับผลิตนักข่าวรุ่นใหม่และหวังว่าจะสามารถเขียนได้ 4 ภาษาอันเป็นโครงการสำหรับก้าวสู่ยุคใหม่ของโลกที่ไร้พรมแดนประตูบานนี้ได้เปิดขึ้นแล้ว

ข้าพเจ้ายังได้ข่าวว่าผู้เข้าอบรม DSJ เคยไปเยี่ยมสื่อมวลชนที่อาเจะห์ดารุสลามนับเป็นการบุกเบิกที่ดีและเป็นการเปิดโลกทัศน์ให้กับนักข่าวเพื่อการพัฒนาศักยภาพสู่ความเป็นมืออาชีพแต่การบุกเบิกดังกล่าวจะเป็นประโยชน์ไม่มากนักหากใกล้ๆตัวไม่มีสื่อสาธารณะไม่มีหนังสือพิมพ์ไม่มีนิตยสารหรืออื่นๆที่สามารถตอบสนองความปรารถนาหรือการเผยแพร่งานเขียนของตนได้

อย่างที่เรารับรู้ว่าที่ปาตานีมีจำนวนสื่อภาษามลายูให้อ่านน้อยมากสังคมที่รักการอ่านภาษามลายูก็ยิ่งน้อยเมื่อการอ่านมีน้อยการเรียนรู้ศัพท์ภาษามลายูก็ยิ่งน้อยลงไปอีกเราจะสามารถรังสรรค์งานเขียนดีๆได้อย่างไรในเมื่อเรายากจนคลังคำศัพท์ในภาษาที่เราจะเขียน

ข้าพเจ้าเองได้ใช้ชีวิตอันยาวนานในโลกการสื่อสารมวลชนด้วยสื่อกลางภาษามลายูและภาษาอินโดนีเซียจนถึงวันนี้ยังคงรู้สึกว่าได้ว่าการเรียนรู้ภาษาทั้งสองยังคงต้องดำเนินต่อไปอีกยาวไกลคำศัพท์ใหม่ๆ กล่าวได้ว่าเกิดขึ้นทุกวันลองคิดดูหากทิ้งการเรียนรู้และติดตามการพัฒนาภาษาใดภาษาหนึ่งเป็นเวลา 1 ปีภาษาดังกล่าวจะทิ้งเราห่างไปไกลเพียงใดและจะเป็นอย่างไรหากภาษานั้นได้ทิ้งเราไปกว่าครึ่งศตวรรษแล้ว

เมื่อได้เห็นหนังสือพิมพ์ฉบับฝึกปฏิบัติของ DSJ ฉบับแรก (มูฮัรรอม 1434) ข้าพเจ้าหวังว่าสักวันหนึ่งข้างหน้าหนังสือพิมพ์ฉบับนี้จะเติบโตเป็นสื่อสิ่งพิมพ์ภาษามลายูที่ปาตานีด้วยการนำเสนอเนื้อหาที่จะต้องยิ่งเข้มข้นและรูปเล่มที่ต้องยิ่งน่าดึงดูดใจแน่นอนที่สุดต้องมีเนื้อหาผ่านภาษาที่ดีและสดใหม่ (Segar)

ข้าพเจ้ายังคงมองโลกในแง่ดีเชื่อว่าภาษามลายูตัวเขียนยาวีจะต้องเกิดขึ้นที่แผ่นดินปาตานีแต่ก็รู้สึกว่าคงยากที่จะยืนหยัดเทียบเท่ากับพัฒนาการของภาษามลายูอย่างเช่นในประเทศอินโดนีเซียมาเลเซีย และบรูไน ที่ผ่านมาการเกิดขึ้นของภาษามลายูตัวเขียนยาวีอาจจะไม่ต่อเนื่องแต่หากไม่ฉวยโอกาสดีๆที่เกิดขึ้นในขณะนี้เพื่อการเริ่มต้นแล้วภาษานี้อาจจะตายไปเช่นเดียวกับชะตากรรมของภาษาถิ่นในหลายพื้นที่ของอินโดนีเซีย

ข้าพเจ้าไม่เคยรับรู้ว่ามีการวิจัยเกี่ยวกับจำนวน (เป็นเปอร์เซ็นต์) ของครอบครัวที่ใช้ภาษามลายูในจังหวัดชายแดนใต้กี่เปอร์เซ็นต์ของคำศัพท์ในภาษาไทยที่ซึมซาบเข้ามาในภาษาพูดประจำวันของสังคมมลายูปาตานีในภาพรวมแล้วนักเรียนโรงเรียนศาสนามีความเข้าใจในคำอธิบายด้วยภาษาไทยหรือภาษามลายูมากกว่ากันแน่สิ่งนี้คือมาตรวัดเพื่อความเข้าใจว่าภาษามลายูจะสามารถลงรากหยั่งลึกเพียงใดในอนาคต

ในจังหวัดชายแดนภาคใต้คนที่ได้รับการศึกษาด้านสามัญ (ไทย) ยิ่งมีมากและการใช้ภาษามลายูในชีวิตประจำวันก็ยิ่งน้อยลงกระนั้นบางครอบครัวของคนมลายูเองก็ชอบพูดภาษาไทยในครัวเรือนเช่นเดียวกับครอบครัวในมาเลเซียที่มีการศึกษาที่มักพูดภาษาอังกฤษกัน

ไม่ว่าในประเทศใดสื่อมักจะได้รับความนิยม (อ่าน) ในกลุ่มคนที่มีการศึกษาที่อยู่ในเขตเมืองเพราะพวกเขามีปัจจัยพร้อมยิ่งห่างไกลความเป็นเมืองมากขึ้นก็ยิ่งมีจำนวนคนอ่านน้อยลงในบริบทของสังคมปาตานีเองจะเกิดอะไรขึ้นเมื่อจำนวนผู้ใช้ภาษามลายูยังมีน้อยลง กระทั่งในหมู่คนที่มีการศึกษาในเมืองสื่อภาษามลายูจะมีชีวิตอยู่ได้หรือ?

เส้นทางชีวิตหนังสือพิมพ์ (เขียนให้กับน้องๆผู้เข้าอบรมที่โรงเรียนนักข่าวชายแดนใต้โดยเฉพาะ)

การที่คนคนหนึ่งก้าวสู่อาชีพการเป็นนักข่าวหรือสื่อมวลชนนั้นนอกจากอุดมคติและความชอบส่วนตัวแล้วมีปัจจัยอะไรอื่นบ้างที่เป็นพลังผลักดันมีบ้างที่เข้าสู่เส้นทางนี้เพราะสภาพบังคับเพราะไม่มีงานอื่นทำหรือเพราะเรียนมาด้านนี้โดยเฉพาะบ้างก็เป็นนักข่าวเพราะมีทักษะพิเศษหรือบางคนชอบขีดเขียนมาตั้งแต่สมัยเรียนอย่างน้อยก็ชอบเขียนจดหมายรัก

ข้าพเจ้าเองถูกเสียงเพรียกหาสู่การเป็นนักข่าวเพราะอุดมการณ์ข้าพเจ้ามีความใฝ่ฝันว่าอยากทำหนังสือพิมพ์หรืออย่างน้อยก็เป็นนิตยสารรายสัปดาห์ที่ปาตานี(เช่น *Newsweek* หรือ *Asiaweek*) แน่นอนว่าเป็นอุดมการณ์ที่ไม่อาจเป็นจริงได้เพราะอะไรหรือ?เพราะหนังสือพิมพ์หรือนิตยสารไม่ได้ต้องการเพียงผู้ผลิตที่เก่งกาจสามารถและเงินทุนขนาดใหญ่เท่านั้นแต่ต้องการคนอ่านในจำนวนที่เพียงพอด้วย

จากประสบการณ์การผลิต*นิตยสารอาซาน*ที่มียอดพิมพ์เพียง 2,000 เล่มแต่จะต้องเร่ขายตามโรงเรียนต่างๆหากว่ายังคงเดินหน้าด้วยอุดมการณ์ดังกล่าวแล้วก็คงไม่ต่างจากการฆ่าตัวตายดังนั้นข้าพเจ้าเลือกที่จะเป็นครูแม้ว่าจะสอนหนังสืออยู่เพียงไม่กี่ปีก็ตาม

เช่นเดียวกับผู้เข้าอบรมนักข่าวที่โรงเรียนนักข่าวชายแดนใต้ข้าพเจ้าเข้าสู่เส้นทางสื่อมวลชนด้วยการเข้าอบรมที่จัดขึ้นโดยหนังสือพิมพ์รายวัน *Masa kini* ที่ย็อกยาการ์ต้าประเทศอินโดนีเซีย เมื่อกลางปี 1977 เป็นการอบรมอย่างต่อเนื่องในช่วงวันหยุดเป็นเวลา3 เดือนจบการอบรมให้ผู้เข้าร่วมได้ลงมือทำงานข่าวต่ออีก 3 เดือนโดยต้องค้นคว้าหาข้อมูลเองในการเขียนข่าวงานเขียนที่มีคุณภาพตามเงื่อนไขจะได้รับการตีพิมพ์ในหนังสือพิมพ์ *Masa kini*

ตั้งแต่แรกเริ่มที่ผู้เข้าอบรมจะถูกปลูกฝังให้มีความรับผิดชอบในสิ่งที่ตัวเองเขียนจะต้องสอดคล้องกับจริยธรรมสื่อมวลชนในทัศนะและมีความซื่อสัตย์ต่อตนเองการเขียนข่าวไม่สามารถที่จะสมมุติขึ้นเองได้(โกหก) แต่ต้องตั้งอยู่บนข้อเท็จจริงทฤษฎีองค์ประกอบข่าว5W 1H ดูจะเป็นสิ่งที่ไม่เพียงพอสำหรับนักข่าวมุสลิม หากแต่ต้องเพิ่มอีก3I (Islam Iman และ Ihsan) + 1S (Security) การเขียนข่าว 1 ชิ้นแม้จะครบองค์ประกอบ 5W 1H แต่ยังก่อให้เกิดการแตกแยกในหมู่ประชาชาติ (1S) แน่นอนชิ้นงานข่าวดังกล่าวก็เหมาะสำหรับโยนทิ้งถังขยะนั่นเอง

ด้วยเป็นหนังสือพิมพ์ที่มีฐานคิดอิสลามซึ่งก่อตั้งขึ้นโดยผู้รู้ของMasyumi (MajelisSyuraMuslimin Indonesia-สำนักสภาชูรอมุสลิมอินโดนีเซีย) และสถาบันมูฮำมาดียะห์หนังสือพิมพ์ *Masa Kini* มีความกล้าหาญในการสร้างแรงบันดาลใจของประชาชาติอิสลามในช่วงเวลา 3 เดือนดังกล่าวนั้นผู้เข้าอบรมที่เดิมมีการลงทะเบียนไว้จำนวน 51 คน แต่ในท้ายที่สุดเหลือเพียง 5 คน ในจำนวน 5 คนดังกล่าวมีเพียง

2 คนเท่านั้นที่ได้รับการยอมรับสู่การเป็นสมาชิกขององค์กรข้าพเจ้าเป็นคนหนึ่งที่ได้รับการยอมรับให้ทำงานด้านการศึกษาและวัฒนธรรมและท้ายสุดได้เป็นบรรณาธิการโต๊ะข่าวในประเทศ (1977 – 1981)

จากการได้รับการฝึกฝนอย่างหนักและด้วยวินัยที่มั่นคงทำให้ข้าพเจ้าไม่ยากลำบากในการแบกรับภาระงานในนิตยสารรายสัปดาห์*Tempo*ในจาการ์ต้า (1990-1994) และนิตยสารรายสัปดาห์ *Gatra* จาการ์ต้า (1994-2003) ในตำแหน่งผู้สื่อข่าวต่างประเทศประจำมาเลเซียและได้รับความไว้วางใจให้เป็นบรรณาธิการของนิตยสารข่าว *Peristiwa* ที่ตีพิมพ์โดยบริษัท Dian ที่โกตาบารูกลันตัน ในต้นทศวรรษที่ 1990

R Soendoro คอลัมนิสท์และผู้สื่อข่าวอาวุโสที่เป็นที่ปรึกษาของข้าพเจ้ามักจะสั่งเสียนักข่าวใหม่ว่าจะต้องอ่านอ่าน และอ่านอย่าฝันว่าจะเป็นนักข่าวที่ดีได้หากมีนิสัยขี้เกียจอ่านอ่านอะไรก็ได้ที่จะเป็นการพัฒนาจิตใจและจงจำไว้ว่า ทุกๆถ้อยคำที่เขียนและเผยแพร่สู่สาธารณะนั้น ต่อไปสิ่งนั้นจะเรียกร้องความรับผิดชอบของเราในวันกียามะห์ Yaumul Mahsyar

นักข่าวมุสลิมคนหนึ่งไม่อาจจะมีคุณลักษณะของคนมุนาฟิกเช่น ไม่สามารถพูดโกหกไม่สามารถผิดสัญญาและต้องมีความรับผิดชอบ (อามานะห์) ข่าวต้องอยู่บนฐานข้อเท็จจริงไม่ใช่ข้อเขียนที่แต่งขึ้นเองอย่าแม้กระทั่งลืมวันเวลาในกรณีที่มีการนัดหมายกับเพื่อนต้องมีความรับผิดชอบหากว่ามีผู้ที่ต้องการปกปิดชื่อและสถานะนี่คือตัวอย่างเล็กๆ น้อยๆ

แน่นอนว่าความความฝันและความสุขทางใจสูงสุดของนักข่าวคือช่วงเวลาที่งานเขียนของตัวเองได้รับการตีพิมพ์ในสื่อนั่นคือหากว่าข้อเขียนดังกล่าวสอดคล้องกับความหมายหรือสิ่งที่นักข่าวต้องการสื่อไม่บ่อยนักที่เกิดเหตุว่าข้อเขียนที่ผ่านการบรรณาธิกรด้อยกว่าต้นฉบับซึ่งข้าพเจ้าให้ความสำคัญกับเรื่องนี้เป็นอย่างมากในช่วงที่เป็นผู้สนับสนุนสื่อมวลชนหลายๆแห่งในมาเลเซีย

ในช่วงที่สอนภาษามลายูที่ปอเนาะบานาเมื่อต้นทศวรรษที่ 1980 ข้าพเจ้ามักจัดอบรมนักข่าวในความหมายว่านักข่าวคือนักเขียนการอบรมสำหรับนักเรียนชั้น 8 9 และ 10 การอบรมนี้จัดต่อเนื่องไม่นานเพราะหัวใจของข้าพเจ้าถูกเรียกร้องให้เข้าสู่โลกของสื่อสารมวลชนมากกว่าที่จะมีอาชีพเป็นครู

นี่คือเรื่องราวส่วนหนึ่งของการเดินทางสู่การเป็นสื่อมวลชนของข้าพเจ้าที่อาจจะเป็นประโยชน์สำหรับน้องที่เข้าอบรมอย่างทุ่มเทกับโรงเรียนนักข่าวชายแดนใต้